

İlköğretim I. Kademedeki Etüt Çalışmalarının Öğretmen ve Veli Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi

Evaluation of the Etude Studies in First Half Grades in Primary Schools According to Ideas of Teachers and Parents

Çavuş ŞAHİN¹, Yasemin BOYACI ALTINAY²

¹Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Eğitim Fakültesi. Sınıf Öğretmenliği A.B.D., Çanakkale-Türkiye, csahin25240@yahoo.com

²Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi. Sosyal Bilimler Enstitüsü-Y.L.

ÖZET

Araştırmanın genel amacı, İlköğretim I. Kademedeki etüt çalışmalarının öğretmen ve veli görüşlerine göre değerlendirilmesidir. Bu çalışma betimsel nitelikte olup iki aşamadan oluşmaktadır. Araştırmanın birinci aşamasında veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış ve yönlendirici olmayan görüşme tekniği kullanılmıştır. II. Aşamasındaki öğretmen anketinin örneklemini ise 2007-2008 eğitim-öğretim yılında Çanakkale il merkezinde etüt programı uygulayan ilköğretim I. Kademe görev yapan 141 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır. Araştırmanın birinci aşamasında elde edilen bulguların analizi sonucunda verilen ödevlerin velilerin eğitim ve bilgi düzeylerini aştığı, buna paralel olarak velilerin yeni ilköğretim programına uyum sağlamakta güçlük çektikleri anlaşılmaktadır. Araştırmanın ikinci aşamasında öğretmenlere uygulanan anket sonucunda elde edilen bulgularla görüşmelerden elde edilen bulguların birbirini desteklediği ortaya çıkmıştır.

Anahtar Kelimeler: İlköğretim, etüt çalışmaları, ilköğretim programı, öğretmen ve veli

ABSTRACT

The main aim of this research is to evaluate the etude studies in first half grades in primary schools according to ideas of teachers and parents. This study is a descriptive one and includes two stages. One is the interviews with parents and the other one is the questionnaire practiced on teachers. In the first stage of the research study, the interview technique which is semi-

constructive and not guided is used as a tool of gathering data. In the second stage of the research, the sampling of teachers' scale consist of 141 classroom teachers who are in schools who works in first half grades in schools in city centre in Çanakkale which has etude programmes during the 2007-2008 education years. In the first stage of research, the results of findings show that the homework, which are given to the students, are exceed to parents' education and knowledge levels and according to this it is understood parents experiences difficulty to according the new primary education curriculum. In the second stage of research, it is found that both findings, which are achieved by questionnaire and interview, support each other.

Keywords: Primary school, etude studies, primary school programme, teachers, parents.

SUMMARY

Basic purpose of the research is to assess the etude studies which have been applied in the Primary Education according to teachers and parents' aspects. During the research, depending on the specified purpose, answers of following questions have been sought out: 1. According to the parents' aspects; (a) if parents can help their offsprings with their performance tasks ,project paper and preparatory assignment given by new Primary Syllabus. (b) The effective factors which make pupils attend the etude studies that have been applied in extracurricular period . (c) Benefits of etude studies to parents and teachers,(d) Advantages and disadvantages of etude studies. 2.To bring out views of teachers' ; (a) on attendance of etude studies, wage , conferring a benefit and the reasons of attendance (b) which state the current condition of etude studies, (c) on how attendance of pupils occurs, (d) on reasons of pupils attendance of etude studies (e) on how to increase efficiency in etude studies. The etude studies in Primary Education which have been assessed according to the views of teachers and parents are in descriptive quality. The research aims at reflecting the teachers views via questionnaire, on the other hand, it aims at reflecting the parents views using a semi-configured interview forms which have resulted from their own statements. Total field under the survey has been generated by the teachers of Primary Education working in city centre (Çanakkale) in 2007-2008 Educational Year and the parents.(20 parents and

141 Primary E. Teachers). The answers derived from the questions of interview form applied to the parents as a data collection device have been summarized in six titles. (1)Views of parents on the case of helping their pupils with their performance tasks,project paper and preparatory assignment given,which have derived from the new Primary Syllabus. (2)Views of parents related to the factors which pupils attend the etude studies that have been applied in extracurricular period .(3)Negatory sides of etude studies and recommendations.(4)Benefits of etude studies to the pupils and parents.(5)Negatory sides of etude studies according to the parents and the recommendations which parents may give.(6)The views regarding whether the school ministry and teacher of the class take care of application of etude studies or not have been discussed.As a result of interviews, most of the parents are in a consensus that etude studies are beneficial since their pupils acquire habit of studying and doing their homework regularly. Besides, they acquire habit of spending their spare time efficiently with their classmates and teachers in safe,furthermore, pupils have the chance of clarifying vague subjects in which they have difficulty by the help of their teachers at etude classes. At the second stage of the research, the questionnaire used as a data collection device consists of 5 stages. As a result of the questionnaire, (a) Teachers views on how to increase efficiency in etude studies. (b) Teachers views on the reasons of pupils attendance of etude studies. (c) Teachers views on how pupil attendance occur. (d) Teachers views on etude studies which are currently been carried out at school .(e) Teachers views on attendance of etude studies, wage , conferring a benefit and the reasons of attendance have been assessed.Answers of the questions including the personal information of the teachers who have attended the sample and the answers which are related to the etude studies are assessed by appliance of frequency (f) , percentile (%) , arithmetic average (X) , standard deviation (Ss), test “t” and test “ F” . As a result of the assessment, when the resultants obtained from parents’ interview and the resultants obtained from questionnaire have been compared,they are mainly paralel to eachother and both resultants justify one another. Most of the teachers are in consensus that pupils attend the etude studies of their own willingness and self-control, and , their friends, school ministry, teachers and parents do

not have so much effects on their attendance of the etude studies. However , majority has a common judgemet that the pupils who have employed parents prefer etude studies more than the other pupils.

GİRİŞ

Eğitim kavramı yalnızca okulla sınırlandırılmayacak kadar geniş kapsamlı bir kavramdır. Çünkü eğitim; yaşam boyu süren, okul içinde ve dışında da devam eden, zaman ve mekân yönünden kapsamlı ve çok boyutlu olan bir süreçtir. Eğitimin okullarda planlı, programlı olarak yürütülen kısmı da öğretimi oluşturmaktadır (Beydoğan ve Şahin, 2000, 188). Bireyin eğitiminde en önemli basamaklardan birisi ilköğretimdir. İlköğretim, temel beceri ve alışkanlıkların kazandırıldığı bir eğitim sürecidir. Öğrenciye bu basamakta kazandırılan bilgi, beceri ve alışkanlıklar, daha sonraki eğitim basamaklarında başarılı olmalarını sağlayacaktır. Temel eğitim sürecinde önemli olan öğrencilerin sorumluluk, düzenli ve disiplinli çalışma anlayışı, boş vakitlerini verimli geçirme ve birlikte iş yapabilme alışkanlıklarını kazandırmaktır.

Öğrencilerin okul yaşantılarında önemli bir yeri olan ev ödevlerinin verilme ve yapılma şekline göre çeşitlilik kazandığı görülmektedir. Türkoğlu ve diğerleri (2007, 61), ödevlerin okulda öğrenilen bilgilerin tekrarlanması, konuyla ilgili alıştırmaların yapılması ya da öğrenilen bilgilerin düzenlenerek geliştirilmesi amacıyla verilebileceği gibi sadece okulda işlenecek konulara ön hazırlık yapma amacıyla da verilebileceğini belirtmektedirler. Harris Cooper (1989), ise ödevi, okul dışı saatlerde yapmaları için, öğretmen tarafından öğrencilere verilen görevler şeklinde tanımlamaktadır. Yapılan araştırmalar ev ödevlerinin öğrenme yöntemleri kadar öğrencinin başarısında etkili olduğunu ortaya çıkarmıştır (Folye ve Bailey, 1988; Brock ve diğerleri, 2007; Paschal ve Weinstein, 1984; Rosenberg, 1989).

Eğitim sistemi, programı ve uygulamalarında bugüne kadar pek çok değişiklik yaşanmıştır. Ancak 2005–2006 Eğitim öğretim yılından itibaren uygulamaya konulan yeni ilköğretim programında birçok konuda olduğu gibi ev ödevleri konusunda da

birtakım değişikliklere gidilmiştir. Bu geliştirilen programı ile ilgili olarak 27 Ağustos 2003 tarih ve 25212 sayılı Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları yönetmeliğinde ev ödevleri ilgili olarak bu değişiklikler açıkça belirtilmiş ve yeni programın uygulanış amacına uygun olarak öğrencilere verilen performans ve proje ödevlerine yer verilmiştir (25.01.2007 tarih ve 320/1078 sayılı genelge). Özellikle değişen yeni ilköğretim programıyla birlikte öğrencilere verilen ev ödevlerindeki farklılaşmalar (performans, proje ödevleri v.s), yeterli düzeyde eğitime sahip olamayan anne ve babaların çocuklarına her ne kadar uygun çalışma ortamı sağlasalar da ödevlerine yardımcı olmadıklarını ortaya çıkarmaktadır. Bu durum öğrencilerin okulda çalışma alışkanlık ve tutumlarını geliştirme zorunluluğunu beraberinde getirmektedir. Okul sonrası ev ödevlerine yönelik programların etkileri, katılanların ihtiyaçları, sunulan programın niteliği, toplum ve halkın hobilerini içeren pek çok faktörün işlevi ile değişken olduğu açıktır.

Ancak öğrencilerin başarısında önemli yeri olan ders dışı etkinliklerin bir parçasını oluşturan ev ödevlerine yönelik olarak uygulanan etüt programlarının amacına ulaşım ulaşılmadığı önemli bir sorun olarak karşımıza çıkmaktadır. 2006 yılından beri ilköğretim okullarında uygulanmakta olan etüt çalışmalarının verimli olup olmadığı, öğrenci başarısına ne ölçüde katkı sağladığı ve velilerin hangi amaçlarla çocuklarını etüt çalışmalarına gönderdikleri gibi konular önem kazanmaktadır. Eğitim programı içerisinde önemli bir yere sahip olan öğrencilerin ders çalışma ortamı, ev ödevleri ve ders dışı etkinlikler konusunda ülkemizde yapılan araştırmalar oldukça sınırlıdır. Ülkemizde çoğunlukla, ödev stillerinin öğrencinin akademik başarısına etkisi, öğretmen, öğrenci ve velilerin ev ödevleri konusundaki görüşlerinin belirlenmesi, ders çalışma ortamının öğrenci başarısına etkisi ve ders dışı etkinliklerin öğrenci başarısına etkisini ortaya koymaya yönelik araştırmalara rastlanmaktadır (Hizmetçi, 2007; Özcan, 2006; Köse, 2003; Akın, 1998; Yapıcı, 1995). Ancak, öğrencilerin ders çalışma ve ödev yapmalarına yardımcı olacak etüt çalışmaları konusunda literatürde herhangi bir araştırmaya rastlanmamıştır.

Bu araştırma ise ilköğretim birinci kademedeki uygulanan etüt çalışmalarına ilişkin öğretmen ve veli görüşlerini ortaya koymaya yönelik bir araştırmadır. Araştırma ile etüt çalışmalarının eğitim-öğretim içerisindeki yerinin belirlenmesinin, çocukları ilköğretim düzeyinde olan anne-babalar, öğretmenler, yöneticiler ve akademisyenler için önemli olduğu düşünülmektedir. Ayrıca etüt çalışmalarının veli ve öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesini amaçlayan bu çalışmanın diğer araştırmacılar için bir kaynak teşkil edeceği ve literatüre katkı sağlayacağı umulmaktadır. Bu düşünceler doğrultusunda konu araştırmaya değer bulunmuştur.

AMAÇ

Bu araştırmanın temel amacı; İlköğretim I. Kademedeki uygulanan etüt çalışmalarını öğretmen ve veli görüşlerine göre değerlendirmektir. Araştırmada belirtilen amaca bağlı olarak şu sorulara cevap aranmıştır:

1. Velilerin görüşlerine göre;

- a) Yeni ilköğretim programına göre verilen performans, proje ve hazırlık ödevlerinden hangilerine yardımcı olup olmadıklarını,
- b) Ders saatlerinden sonra uygulanmakta olan etüt çalışmalarına çocuklarının katılmasında etkili olan faktörleri,
- c) Etüt çalışmalarının velilere ve çocuklara sağladığı yararları,
- d) Etüt çalışmalarının olumlu ve olumsuz taraflarını ortaya çıkarmaktır.

2. Öğretmenlerin;

- a) Etüt çalışmalarına katılma, ücret alma, faydalı olma ve tercih sebeplerine ilişkin görüşleri,
- b) Etüt çalışmalarının şu anki durumunu belirten görüşleri,
- c) Etütlere öğrenci katılımının nasıl gerçekleştiğine ilişkin görüşleri,
- d) Öğrencilerin etüt çalışmalarına katılma sebeplerine ilişkin görüşleri,
- e) Etüt çalışmalarının veriminin artırılmasına ilişkin görüşlerini ortaya çıkarmaktır.

YÖNTEM

İlköğretim I. kademedeki etüt çalışmalarını öğretmen ve veli görüşlerine göre değerlendirildiği bu araştırma betimsel nitelikte olup; araştırmada betimleme (survey) modeli kullanılmıştır. Bu yöneme tarama araştırmaları da denebilir.

Tarama modelleri, geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır (Karasar, 2005). Araştırmanın verilerinin toplanmasında yarı yapılandırılmış ve yönlendirici olmayan görüşme tekniği ve anket kullanılmıştır. Yıldırım ve Şimşek (2003), yarı yapılandırılmış görüşme tekniğinin araştırmacıya sunduğu en önemli kolaylığın, görüşmenin önceden hazırlanmış görüşme protokolüne bağlı olarak sürdürülmesi nedeniyle daha sistematik ve karşılaştırılabilir bilgi sunması olduğunu belirtir. Bu araştırma ilköğretim I. Kademe uygulanan etüt çalışmalarına ilişkin öğretmenlerin görüşlerini anket yoluyla, velilerin görüşlerini ise kendi ifadelerinden yola çıkarak yarı yapılandırılmış görüşme formu kullanılarak tanımlamayı amaçlamaktadır.

Bu araştırmanın evrenini 2007–2008 eğitim-öğretim yılında Çanakkale il merkezindeki ilköğretim okullarında görev yapmakta olan I. Kademe Sınıf Öğretmenleri ve öğrenci velileri oluşturmaktadır. Araştırmanın I. aşamasındaki veli görüşmelerinin örneklemini, 2007–2008 eğitim-öğretim yılında Çanakkale il merkezinde etüt programı uygulayan ilköğretim okullarının I. Kademesinde çocuğu bulunan 20 öğrenci velisi oluşturmaktadır. Araştırmanın II. aşamasındaki öğretmen ölçeğinin örneklemini ise 2007–2008 eğitim-öğretim yılında Çanakkale il merkezinde etüt programı uygulayan ilköğretim I. kademe görev yapan 141 sınıf öğretmeni oluşturmaktadır.

VERİ TOPLAMA ARACI

Araştırmada velilerin İlköğretim I. kademe uygulanan etüt çalışmalarına kendi ifadelerinden yola çıkarak değerlendirilmesi amaçlandığından ilk aşamada veri toplama aracı olarak yarı yapılandırılmış ve yönlendirici olmayan görüşme tekniği kullanılmıştır.

Bunun nedeni, araştırmanın amacına uygun olarak görüşülen kişilerin konuyla ilişkin deneyimlerini keşfetmek ve konuyla ilgili diğer faktörleri ortaya çıkarmaktır. Görüşme formlarının uygulanması için her sınıf düzeyinden dört öğrenci velisi olmak üzere toplam yirmi veli ile görüşme gerçekleştirilmiştir. Görüşmeler yaklaşık olarak 30–35 dakika sürmüştür ve veriler önceden hazırlanmış formlara elle yazılarak doldurulmuştur.

Araştırmanın ikinci aşamasında ise öğretmenlerin İlköğretim I. Kademedeki uygulanan etüt çalışmalarının değerlendirilmesine ilişkin görüşlerini almak amacıyla araştırmacı tarafından “Öğretmen Anketi” hazırlanmıştır. Araştırmanın amacına ve problemine göre hazırlanan sorular beş bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümdeki yer alan kişisel bilgilere ilişkin soruların üst kısmında soru cümlesi ve altında da uygun cevaplar yer almaktadır. Diğer bölümlerde ise her bir cümlenin karşısında bulunan “kesinlikle katılıyorum”, “katılıyorum”, “kararsızım”, “katılmıyorum ve “kesinlikle katılmıyorum” seçenekleri yer almaktadır. Öğretmenlerden bu seçeneklerden uygun olanı işaretlemeleri istenmektedir. Bir testin iki eş yarıya bölünmesi ise en sık başvurulan yoldur (Sencer, 1998). Araştırmada da eş formlu yöntem kullanılmıştır. Ölçme aracını iki eşdeğer yarıya bölme yöntemi ile güvenilirlik hesaplamasında ise “Spearman Brown Korelasyon Katsayısı”, “Kuder Richardson Formülü” ve “Cronbach Alpha Katsayısının kullanıldığı görülmektedir.” Bunlardan en çok Cronbach Alpha Katsayısının tercih edildiği bilinmektedir (Beydoğan, 1998; Doğan, 1999). Bilim adamlarına göre; ölçme aracının güvenilirliği için, alpha değerinin 0.70’den yüksek olması ölçme aracının güvenilir sayılabilmesi için yeterlidir. Bu araştırmada kullanılan öğrenme anketi için Cronbach Alpha Katsayısı 0.91 olarak bulunmuştur. Sonucun bu şekilde çıkması araştırmanın güvenilir çıktığını göstermiştir.

VERİ ANALİZİ ve YORUM

Araştırmanın birinci aşamasında velilere uygulanan görüşme formundan elde edilen verilerin incelenmesinde betimsel analiz kullanılmıştır. Bu yaklaşımda veriler ve ulaşılan sonuçlar betimsel olarak birbirine yakın olmaktadır. Görüşmelerden uzun

aktarımlar yapılmış ve gözlem notları orijinal hallerine yakın bir biçimde betimlenmiştir. Ayrıca yeterli veri düzeyine ulaşıldığı durumlarda, neden ve nasıl sorularını açıklayabilmek amacıyla ayrıntıya inilmeye çalışılmıştır. Bu aşamada tümevarımcı analiz tekniği kullanılmıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2005). Bu amaçla yapılan görüşmeler deşifre edilerek ana noktalar belirlenmiştir. Daha sonra veriler bu ana noktalara göre kodlanarak düzenlenmiştir.

Araştırmanın ikinci aşamasında öğretmenlere uygulanan anket sonuçları ise istatistiksel veriler ışığında analiz edilmiştir. Araştırma sonucunda elde edilen veriler bilgisayar ortamında değerlendirilmiş, istatistikî çözümleme için SPSS programından yararlanılmıştır. Elde edilen sonuçlar tablolar halinde ayrıntılı olarak verilmiştir. Sonuçları değerlendirmede, cinsiyet, hizmet yılı, mezun olunan okul ve okuttukları sınıf değişkenlerine göre farklılığı analiz etmede t testi uygulanmış; 0.05 anlamlılık düzeyi ise ölçüt olarak alınmıştır. Puan türleri arasındaki anlamlılığı test etmede ise tek yönlü varyans analizi (ANOVA- F testi) ve anlamlılığın hangi puan türleri arasında olduğunu anlamak amacıyla Tukey testi kullanılmıştır.

Görüşmelerden Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

İlköğretim I. Kademedeki uygulanan etüt çalışmalarının değerlendirilmesi amacıyla velilerle yapılan görüşmeler sonucunda elde edilen bulgular aşağıdaki gibi tablolaştırılarak ifade edilmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgular görüşme formunda yer alan yedi soruya verilen yanıtlar temel alınarak sunulmuştur. Görüşmelerden aktarılan ifadelerde, parantez içinde verilen rakamlar; velilerin kimliklerinin gizliliğinin korunması amacıyla, isimleri kullanılmamış, her veli numaralandırılarak kodlanmıştır.

Yeni ilköğretim programının uygulanmaya başlanmasıyla birlikte çocuklara verilen ev ödevlerinin niteliği de değişmiştir. Klasik ev ödevlerinden farklı olarak performans, proje ödevleri ve hazırlık çalışmaları adı altında ödevler verilmektedir. Bu durum çocukların ev ödevlerini yapmalarında önemli sorumlulukları olan velileri de önemli ölçüde etkilediği düşünülmektedir. Velilerin çocuklarına verilen performans, proje

ödevleri ve hazırlık çalışmalarından yardımcı olabildikleri ödevler ve yardım etmekte zorlandıkları ödevlere ilişkin görüşler aşağıdaki gibi tablolştırılmıştır.

Tablo-1. Yeni ilköğretim programına göre çocuklara verilen performans, proje ödevi ve hazırlık çalışmalarına velilerin yardımcı olabilme durumu

<i>Yardımcı olunabilen ödevler</i>	<i>Zorlanılan ödevler</i>
<i>Proje ödevlerinin bir kısmı</i>	<i>Zaman alıcı proje ödevleri</i>
<i>Performans ödevlerinin tamamı</i>	<i>Yeni programa uyum sağlamakta güçlük çekilen ödevler</i>
<i>Çocukların seviyesini aşan ödevler</i>	<i>Zamanında haber verilmeyen ödevler</i>
<i>Bilgilerini aşmayan ödevler</i>	<i>Çok fazla malzeme gerektiren ödevler</i>
	<i>Bilgilerini ve eğitim seviyelerini aşan ödevler</i>

Ders Saatlerinden Sonra Uygulanmakta Olan Etüt Çalışmalarına Çocukların Katılmasında Etkili Olan Faktörlere İlişkin Veli Görüşleri:

Ev ödevleri öğrencilerin seviyelerine uygun olmalı, seviye ve miktar olarak öğrencinin, çevrenin ve kaynakların boyutunu aşmamalıdır (Ergün ve Özdaş, 1997). Bir öğretmen hem ev ödevinin süresini, hem de ev ödevinin türünü dikkatli biçimde oluşturarak, ev ödevlerini etkin bir araç olarak kullanmalıdır. İdeal olarak, ev ödevleri hem program doğrultusunda hem de gerçek dünya ile ilişkili olmalıdır (Kapıkıran ve Kıran, 1999). Yeni programın ev ödevleri konusunda getirmiş olduğu yenilikler, beraberinde ders saatlerinden sonra ev ödevlerine yönelik olarak etüt çalışmalarını gerekli kılmıştır. Çocuklar ders saatlerinden sonra verilen ev ödevlerini sınıf öğretmenleri ile birlikte okulda tamamlamaktadırlar. Çocukların ders saatlerinden sonra uygulanmakta olan etüt çalışmalarına katılmalarına etkili olan faktörlere ilişkin soruya velilerin vermiş oldukları cevaplar Tablo 2’de verilmiştir.

Tablo-2. Ders saatlerinden sonra uygulanmakta olan etüt çalışmalarına çocukların katılmasında etkili olan faktörler

Etkili faktörler
<i>Eve ödev bırakılmaması</i>
<i>Velilerin iş çıkış saatine uygun olması</i>
<i>Evde çocuklarla ilgilecek ve ders çalıştıracak kimse olmaması</i>
<i>Kendi sınıf öğretmenlerinin eşliğinde ödevlerin tamamlanması</i>
<i>Güvenilir ortamda ders çalışma</i>
<i>Verimli ve düzenli ders çalışma imkânı</i>
<i>Bütün sınıf arkadaşlarının katılıyor olması</i>
<i>Çalışan velilerin ödev yaptırmaya ayıracak zamanlarının olmayışı</i>

Etüt Çalışmalarının Velilere ve Çocuklara Sağladığı Faydalara İlişkin Veli Görüşleri:

Tablo 3’de etüt çalışmalarının velilere ve çocuklara sağladığı faydalar verilmiştir. Çocukların eve ödevlerini bitirmiş olarak gelmeleri, velilerin kendilerine ve ev işlerine zaman ayırmalarını sağladığı, ayrıca yorgun olarak eve geldiklerinde geç saatlere kadar ödev yaptırmak zorunda olmamaları etüt çalışmalarının faydaları olarak dile getirilmiştir. Çocukların ise düzenli ders çalışma ve ödev yapma alışkanlığı kazanmaları, boş zamanlarını verimli bir şekilde güvenli ortamda arkadaşlarıyla ve sınıf öğretmeniyle birlikte ödev yaparak geçiriyor olmaları, anlayamadıkları konuları pekiştirmeleri, özellikle kendisiyle ilgilecek kimsesi olmayan çocuklar için büyük fayda sağladığı vurgulanmıştır. Ayrıca etüt çalışmalarına katılan çocukların okul başarılarında da artış olduğu belirtilmiştir.

Tablo-3. Etüt çalışmalarının velilere ve çocuklara sağladığı faydalar

Velilere sağladığı faydalar	Çocuklara sağladığı faydalar
<i>Eve ödevlerin bitmiş olarak gelmesi</i>	<i>Ailesi ilgilenemeyen çocuklara öğretmen eşliğinde ödev yapma</i>
<i>Çalışan velilerin yükünü hafifletmesi</i>	<i>Anlayamadığı konuları pekiştirme</i>
<i>Geç saatlere kadar ödev yaptırma zorunluluğundan kurtarması</i>	<i>Dinlenmeye ve oyun oynamaya zaman kalması</i>
<i>Çalışma saatlerinde çocuklarının güvenli ortamda bırakabilme</i>	<i>Arkadaşlarıyla birlikte çalışma</i>

Etüt Çalışmalarının Olumsuz Bulunan Tarafları Ve Önerilere İlişkin Veli Görüşleri:

Tablo 4’de veliler tarafından etüt çalışmalarının olumsuz bulunan tarafları ve öneriler yer almaktadır. Etüt çalışmalarının 6 saat ders bitiminden itibaren ilave olarak 2 saat şeklinde gerçekleştirilmesinin öğrencileri sıkması, yorgun olarak ders çalışmaları, etüt çalışmalarına ilişkin belirtilmiş olumsuzluklardır. Etüt çalışmalarının iyileştirilmesine yönelik öneriler ise, ödevlerin yanı sıra anlaşılmayan konulara ağırlık verilmesi, sınıf sayılarının azaltılması, bütün derslere aynı oranda ağırlık verilmesi, hafta sonları da etüt çalışması yapılması, ödev dışında sportif faaliyetlere de yer verilmesi gerektiği yönündedir.

Tablo-4. Etüt çalışmalarının olumsuz bulunan tarafları ve öneriler

<i>Olumsuz tarafları</i>	<i>Öneriler</i>
<i>6 saatten sonra 2 saat daha ders yapmanın yorucu olması</i>	<i>Ödevlerin yanı sıra anlaşılmayan konulara daha fazla ağırlık verilmesi</i>
<i>Etüte katılan ve katılmayan çocuklar arasında ayrımcılık yapılması</i>	<i>Yoklama yapılarak daha fazla disiplini sağlanmalı</i>
<i>Küçük sınıflar için sekiz saatin ağır gelmesi</i>	<i>Hafta sonları da yapılmalı</i>

TARTIŞMA ve SONUÇ

Veliler ile İlköğretim I. Kademedeki uygulanmakta olan etüt çalışmalarının değerlendirilmesi amacıyla yapılan görüşmeler sonucunda, genel olarak velilerin büyük çoğunluğunun etüt çalışmalarından memnun oldukları ancak zaman zaman bir takım olumsuzluklarla karşılaştıkları anlaşılmıştır. Velilerle yapılan görüşmelerde sorulan sorulardan yola çıkarak verilen cevaplar altı temada özetlenmiştir.

Görüşmelerde velilerin, yeni ilköğretim programına uygun olarak verilen performans, proje ödevleri ve hazırlık çalışmalarından büyük çoğunluğuna yardımcı olduklarını belirtmişlerdir. Verilen ödevlerin çocuklarının tek başlarına yapacakları düzeyde olmadığını, çoğu kez kendi bilgilerini dahi aşacak düzeyde olduklarını belirtmişlerdir.

“Öğrencilerin yapabileceği ödevlerin üzerinde görevler verildiğinden ve genellikle aileler tarafından ödevlerin tamamı yapıldığından bende proje ödevlerinin ve performans ödevlerinin tamamını kendim yapıyorum” V-14

“Proje ödevlerine yardımcı olamıyorum. Çok fazla zaman alıyor ve çok uğraştırıyor” V-6

Uygulanmakta olan etüt çalışmalarına velilerin çocuklarını göndermelerinde etkili olan faktörlerin neler olduğuna ilişkin soruya büyük çoğunluğu çalışma saatlerinin etüt çıkış saatlerine uygun olmasını ve gün boyunca çocuklarla evde ilgilenen kimse olmadığından güvenli bir ortamda öğretmenleri eşliğinde ödevlerini yapmalarından duydukları memnuniyeti dile getirmişlerdir. Verilen cevaplar incelendiğinde etüt çalışmalarını genellikle çalışan velilerin tercih ettikleri anlaşılmaktadır:

“Benim çalışma saatimle etütün bitme saatinin aynı olması benim için avantaj sağlıyor. Ayrıca eve hiç ödev gelmemesinden de çok memnunum” V-5

“Çocuk ben evde yokken ödevlerini okulda öğretmeni yardımıyla yapıyor. Çünkü çalışıyorum ve gündüzleri çocuğumla ilgilenmem için vaktim olmuyor” V-6

Bununla beraber bazı veliler çocuklarını bütün sınıf arkadaşları katıldığı için ya da öğretmen ya da okul yönetiminin uygun görmesi neticesinde gönderdiklerini belirtmişlerdir. Buna göre bazı sınıf öğretmenlerinin ya da okul yönetiminin bu konuda zorlayıcı yönlendirmelerde buldukları anlaşılmaktadır:

“Öğretmeni ve arkadaş çevresinin etkisiyle katılıyor” V-11

“Etüt çalışmasına karşıyım. Öğretmeni uygun gördüğü için katılıyor” V-7

Oysa etüt çalışmalarına yönelik yayınlanmış olan ilgili yönergede çocukların herhangi bir zorlama yapılmaksızın tamamen kendi istekleri doğrultusunda etüt çalışmalarına katılmasının sağlanması konusunda öneriler yer almaktadır (07.12.2006 tarih ve 19618 sayılı yönerge). Ayrıca yapılan görüşmelerde veliler, çocukların ödevlerinin tam ve anlaşılır şekilde yapıldığını; arkadaşlarıyla birlikte ve öğretmen eşliğinde ödev yapmaktan çocuklarının da memnun olduklarını söylemişlerdir.

“Ev ödevlerini yaparak geldiğinden evde akşamları dinlenmek için zamanı kalıyor. Bende yorulmamış oluyorum, kendi işlerime zaman ayırabiliyorum” V-4

Görüşmelerde velilerin etüt çalışmalarının olumsuzlukları ve önerilerinin neler olabileceği konusundaki sorulara verdikleri yanıtlar incelendiğinde genellikle çocuklarının altı saatten sonra iki saat daha ders yapmanın yoruculuğu ve sınıf sayısının kalabalık olması dışında çok fazla olumsuzluğu olmadığını ifade etmişlerdir.

“Olumsuz tarafının olmadığını düşünüyorum. Ancak 6 saat dersten sonra 2 saat daha fazla okulda kalıyor olmaları yorucu oluyor” V-2

“Olumsuz tarafı yok. Zaten yeteri kadar yorulmuş öğretmenden çok fazla bir şey beklememek lazım” V-14

Elde edilen bulgular sonucunda gerek okul yönetimini gerekse öğretmen ve velilerin etüt çalışmalarında gereken titizliği gösterip, üzerlerine düşen sorumlulukları yerine getirirlerse etüt çalışmalarının hedeflenen amaçlarına ulaşabileceği söylenebilir. Bu konuda okul yönetiminin ve sınıf öğretmenlerinin Milli Eğitim Müdürlüğü tarafından okullara gönderilmiş etüt çalışmaları ile ilgili yönergeye uygun şekilde hareket etmeleri ve velileri bilgilendirmeleri de daha faydalı olacaktır.

Anket Verilerinden Elde Edilen Bulgular ve Yorumlar

Öğretmenlerin etüt çalışmalarına katılma, ücret alma, etütlerin faydalı olması ve tercih etme sebeplerine ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla sorulmuş olan sorulara verilen cevapların frekans(f) ve yüzdelik(%) dağılımları yapılmış ve bulgulara dair yorumlar yapılmıştır.

Öğretmenlerin Etüt Çalışmalarına Katılma, Ücret Alma, Faydalı Olma ve Tercih Sebeplerine Ait Bulgular:

Öğretmenlerin “etüt çalışmalarına zorunlu olduğunuz için mi katılıyorsunuz?” sorusuna % 3,5’i evet, %5,7’si kısmen cevabını verirken, % 90,8’inin ise hayır cevabını vermeleri etüt çalışmalarına katılmada istekli olduklarını göstermektedir.

Etüt çalışmaları karşılığında aldıkları ücretin tatmin edici olup olmadığı sorusuna ise öğretmenlerin %24,8’i evet, %38,3’ü kısmen ve %36,9’unun ise hayır cevabını verdikleri görülmüştür. Öğretmenlere öğrenme-öğretme sürecinde okul sonrası uygulanan etütlerin faydalı olup olmadığı sorulduğunda ise, %77,3’ü evet, %19,1’i kısmen ve %3,5’i ise hayır cevabını vermişlerdir. Bu durum öğretmenlerin büyük çoğunluğunun etüt çalışmalarını faydalı bulduklarını göstermektedir. Tayin isteklerinde okulda etüt çalışmalarının olmasının tercih sebebi olup olmadığı sorusuna ise öğretmenlerin %46,1’i evet cevabını verirken, %45,4’ü hayır, %8,5’i ise kısmen cevabını vermişlerdir. Etüt yapılan okulları tercih etme konusunda verilen cevaplar incelendiğinde olumlu ve olumsuz cevap veren öğretmenlerin birbirine yakın oranda olduğu görülmüştür.

Okulun Etüt Çalışmaları ile İlgili Şu Anki Durumunu Belirten Öğretmen Görüşleri:

Okullarının etüt çalışmaları için fiziki kapasite bakımından yeterli olduğunu öğretmenlerin %46,8’i kesinlikle katıldığını, %42,6’sı katıldığını belirterek göstermişlerdir. %5,0’ı kararsızken, %5,7 gibi düşük bir oranda öğretmende yeterli olmadığını düşünmektedir. Genel olarak değerlendirdiğimizde okullarda uygulanan etüt

çalışmaları için okulların genel özelliklerinin yeterli olduğu, öğretmenlerin etüt çalışmalarının uygulanmasından memnun oldukları söylenebilir. Dryfoos (1999, 117), okullarda uygulanan okul sonrası programlar için okulların yönetim, alan, programın kalitesi, finansman sağlayabilme ve bütçeye uygunluğu gibi konularda kendilerini geliştirmeleri sağlanırsa geleceğin okullarının çocukların gelişimleri ve ailelerin ayakta kalabilmesi için daha uzun saatler açık kalabileceklerini vurgulamıştır. Aynı zamanda son yıllarda pozitif çocukların gelişimine katkıda bulunabilecek okul sonrası programlarının, eğitimsel zenginleşme ve güvenli sığınmaya olan ihtiyacı hızla arttırdığını buna bağlı olarak da gerek okullar tarafından gerekse dış kaynaklı organizasyonlar tarafından bu çalışmaların yürütülmeye çalışıldığını belirtmiştir.

Etütlere Öğrenci Katılımının Nasıl Gerçekleştiğine İlişkin Öğretmen Görüşleri:

Öğretmenlerin % 46,8'i öğrencilerin kendi istekleriyle katıldıkları görüşüne kesinlikle katılırken %46,2'si katıldıklarını belirtmişlerdir. "Arkadaşlarının etkisiyle katılmaktadırlar" maddesine ise öğretmenlerin %27,7'si katıldıklarını, %40,4'ü katılmadığını ve %13,5'i kesinlikle katılmadıklarını belirtirken, %13,5'i ise kararsız kalmışlardır. Etüt çalışmalarına öğretmenlerinin önerisi üzerine katıldıkları görüşüne de öğretmenlerin büyük çoğunluğu %41,8'i kesinlikle katılmadığını ve %16,3'ü katılmadıklarını belirtmişler ancak %22,7'si kesinlikle katıldığını ve %7,8'i ise katıldıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin %22,7'si kesinlikle katılıyorum ve %30,5'i katılıyorum cevabını vererek etütlere anne babası çalışan çocukların katıldığı görüşünderken, %24,8'i katılmıyorum ve %12,8'i ise kesinlikle katılmıyorum cevabını vererek bu görüşe katılmamakta %9,2'si ise bu konuda kararsız kalmışlardır. Genel olarak anket sorularına verilen yanıtlar incelendiğinde öğretmenlerin büyük çoğunluğu, öğrencilerin etüt çalışmalarına kendi istekleriyle katıldığı, arkadaşlarının, okul idaresinin, öğretmenlerinin ya da anne babasının etkisinin çok fazla olmadığı görüşünde oldukları görülmüştür. Yapılan araştırmalar özellikle düşük gelirli devlet okullarında okuyan öğrencilerin büyük çoğunluğunun çok küçük ev ödevlerini bile aile ve işten kalan zamanlarla yarışır durumda olduklarından dolayı yapmakta zorlandıklarını, bu

nedenle ev ödevlerini yapmalarına yardımcı olacak okul sonrası programlara ihtiyaç duyduklarını ortaya çıkarmıştır(Costen, Morrison, Albanese ve Macias, 2001, 212).

Öğrencilerin Etüt Çalışmalarına Katılma Sebeplerine İlişkin Öğretmen Görüşleri:

Anket maddelerinden en yüksek katılım %55,3 ile kesinlikle katılıyorum ve %41,8 katılıyorum cevabı ile “etütler öğrencilere güvenli ortamda ders çalışma imkanı sağlamaktadır”, %53.2 kesinlikle katılıyorum ve %41,1 katılıyorum oranlarıyla “etütler, öğrencilerin okul sonrası zamanlarda dış uyaranlar (TV, bilgisayar, telefon)’dan uzakta ders çalışmasını sağlamaktadır” maddeleridir. Öğretmenlerin %27,0’i kesinlikle katılıyorum ve %41,8’i ise katılıyorum cevabı ile öğrencilerin etüt çalışmaları sırasında teknolojik ürünlerden (bilgisayar, tepegöz, projeksiyon) faydalanabilmekte olduğu görüşündedirler. “Etütler, öğrencilerin okul sonrası zamanlarını verimli geçirmelerini sağlamaktadır” maddesine ise %40,4 kesinlikle katılıyorum ve %51,8 katılıyorum cevabı ile en yüksek katılım sağlanmış ayrıca etütlerin, evde rahat çalışma ortamı olmayan öğrencilere uygun çalışma ortamı sağladığı görüşüne ise öğretmenlerin büyük çoğunluğu %50,4 ile kesinlikle katıldıklarını ve %44,7 ile katıldıklarını ifade etmişlerdir. Genel olarak bakıldığında öğretmenlerin büyük çoğunluğunun öğrencilerin güvenli ortamda ders çalışma, okul sonrası zamanlarını verimli geçirme, evde rahat çalışma ortamı olmayan öğrencilere uygun çalışma ortamı sağlama, öğrencilerin ev ödevi yükü ve çanta yükünü hafifletme aynı zamanda ailelerinden bağımsız, arkadaşlarıyla yardımlaşarak öğretmen rehberliğinde ödevlerini yapma ve planlı çalışma alışkanlığı kazandırdığı için etütlere katıldığı görüşünde olduğunu göstermektedir.

Etüt Çalışmalarının Veriminin Arttırılmasına İlişkin Öğretmen Görüşleri:

Öğretmenlerin %52,5’i etüt bitiminde öğrencilere ayrıca ödev verilmelidir görüşüne katılmadıklarını belirtirlerken, %16,3’ü kesinlikle katılmadıklarını belirtmişlerdir. %4,3’ü bu görüşe kesinlikle katıldıklarını, %17,7’si katıldıklarını, %9,2’si ise bu konuda kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Öğretmenlerin %16,3’ü kesinlikle katılıyorum ve %47,5 katılıyorum cevaplarıyla, öğrencilerin bireysel çalışmalarına

ayrılan süre arttırılmalıdır sorusuna yüksek katılım göstermişlerdir. Etütlerin sınıf ve okul ortamında öğrenciler arasındaki ayrımcılığı ortadan kaldırmalıdır görüşüne öğretmenlerin %26,2'si kesinlikle katılırken, %47,5'i katıldıklarını belirtmişlerdir. %7,1'i katılmadığını, %4,3'ü kesinlikle katılmadıklarını ve %14,9'u ise kararsız kaldıklarını belirtmişlerdir. “Etütler, mutlaka öğrencinin sınıf öğretmeni nezaretinde verilmelidir” maddesine ise öğretmenler yüksek oranda %47,5 oran ile kesinlikle katılmışlardır. Genel olarak anket maddelerine öğretmenlerin verdikleri cevaplar değerlendirildiğinde öğretmenlerin büyük çoğunluğunun etüt bitiminde öğrencilere ayrıca ödev verilmemesi, hafta sonunda etüt uygulanmaması görüşünderken, aynı zamanda etütlerin sınıf öğretmeni nezaretinde verilmesi, bütün derslere eşit ağırlıkta yer verilmesi ve öğrenciler arasındaki ayrımcılığı ortadan kaldırması gerektiği görüşünde oldukları görülmektedir. Sweat ve Zahner (2004), okul sonrası programların faydalarını belirlemek amacıyla yapmış oldukları araştırmalarında okul sonrası programların veriminin arttırılmasına yönelik olarak, programın derslerden hemen sonra başlamak yerine belli saat dilimleri içerisinde ancak daha geç zamanlarda uygulanması gerektiğini, aynı zamanda hafta başlarında daha fazla zaman ayrılması gerektiği konusunda öneriler getirmişlerdir.

SONUÇ ve ÖNERİLER

Araştırmada görüşme ve anketten elde edilen verilerin analizi sonucunda ilköğretim I. kademedeki uygulanan etüt çalışmalarının veli ve öğretmen görüşlerine ilişkin araştırma bulguları değerlendirilmiştir. Analizlerden elde edilen sonuçlar ve bu sonuçlara yönelik öneriler aşağıda sunulmuştur.

Görüşmeler sonucunda velilerin çoğu, etüt çalışmalarının çocuklarına düzenli ders çalışma ve ödev yapma alışkanlığı kazandırması, boş zamanlarını verimli bir şekilde güvenli ortamda arkadaşlarıyla ve sınıf öğretmeniyle birlikte ödev yaparak geçiriyor olmaları ve anlayamadıkları konuları pekiştirmeleri açısından faydalı olduğu görüşündedirler. Buna göre etüt çalışmalarının birçok ailede ev ödevlerinin yaptırılması

konusunda yaşanan gerginliği azalttığı aynı zamanda hem çocuklara hem de velilere kendilerine zaman ayırabilme fırsatını verdiği söylenebilir.

Veli görüşmelerinden elde edilen bulgularla anket bulguları karşılaştırıldığında büyük bir kısmının paralellik göstererek birbirini desteklediği görülmektedir. Öğretmenlerin büyük çoğunluğu öğrencilerin etüt çalışmalarına kendi istekleriyle katıldığını, arkadaşlarının, okul idaresinin, öğretmenlerinin ya da anne babasının etkisinin çok fazla olmadığı görüşünde oldukları görülmüştür. Ancak anne babası çalışan çocukların etüt çalışmalarını daha fazla tercih ettikleri konusunda da büyük bir çoğunluk ortak görüşe sahiptir. Ancak ilgili genelgede açıkça ifade edildiği gibi etütlere öğrenci katılımının kesinlikle öğrencinin kendi isteği doğrultusunda olması gerektiği düşünülürse öğretmenlerin herhangi bir zorlama yapmaksızın etütlere katılan ya da katılmayan bütün öğrencilere eşit davranmasının daha doğru olacağı düşünülmektedir.

Bu araştırmadan elde edilen bulgular ve ulaşılan sonuçlar doğrultusunda aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir:

1.Etüt çalışmaları tıpkı sınıftaki eğitim-öğretim etkinlikleri gibi, amaçlı, programlı ve planlı etkinliklerdir. Bu nedenle etüt çalışmalarının uygun koşullarda gerçekleştirilip gerçekleştirilmediği yetkili kişilerce düzenli olarak denetlenmelidir.

2.Öğretmenlerin dersleri ve günlük işleri onları yeterince yormaktadır. Bu nedenle tüt çalışmaları için her sınıfa sınıf öğretmenine yardımcı öğretmenler görevlendirilebilir.

3.Etüt çalışmalarının daha verimli ve eğlenceli olması açısından her yaş grubuna uygun ev ödevlerinin yanı sıra farklı sportif faaliyetlere de yer verilebilir.

KAYNAKLAR

- 25.01.2007 Tarih ve 320/1078 Sayılı Genelge “İnternet Üzerinden Hazırlanan Proje ve Performans Ödevleri”
- 27 Ağustos 2003 Tarih ve 25212 Sayılı “Milli Eğitim Bakanlığı İlköğretim Kurumları yönetmeliği”
- Akın, Z. (1998). *Ödevin Öğrenci Başarısına Etkisi*. Yayımlanmış Yüksek Lisans Tezi. Pamukkale Üniversitesi, Denizli.
- Albayrak, M., Yıldız, A., Berber, K. ve Büyükkasap, E. (2004). İlköğretimde ders dışı etkinlikler ve bunlarla ilgili öğrenci davranışları hakkında velilerin görüşleri. *Kastamonu Eğitim Dergisi*. 12(1), 13-18
- Beydoğan H. ve Şahin, Ç. (2000). *İlköğretim okullarında ev ödevinin amacına ulaşma düzeyi*. IX. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresinde sunulmuş bildiri, Erzurum.
- Beydoğan, H.Ö.(1998). *Okullarda Ölçme ve Değerlendirme*.2. Baskı. Erzurum: A.Ü. Kazım Karabekir Eğitim Fakültesi yayınları.
- Beydoğan, H.Ö.(2001) *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme*. Erzurum: Eser Ofset.
- Brock, C.H., Lapp, D., Flood, J. Fisher, D. ve Han, K.T. (2007). Does homework matter? An investigation of teacher perceptions about homework Practices for children from nondominant backgrounds. *Urban Educations*. 42(4), 349-372.
- Cooper, H. (1989). *Homework*. White Plains, NY:Longman.
- Cosden, M., Morrison, G., Albanese, A.L., ve Sandra, M.(2001). “When Homework is not Home Work: After-School Programs for Homework Assistance”. *Educational Psychologist*;36(3), 211-221.
- Dryoos, J.G. (1999) “The Role Of The Children’s Out-Of-School Time”. *The Future of Children*. 9(2), 117-134
- Ergün, M. ve A.Özdaş(1997) *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. İstanbul
<http://www.egitim.aku.edu.tr/metod02.htm> (24.06.2008/) (23:41)

- Folye, H.C. and Bailey, G.D. (1988). Homework: *Going beyond and being Creative*. Microfich. ED
- Hizmetçi, S. (2007). *İlköğretim 5.sınıf öğrencilerinin ödev stilleri ile akademik başarıları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi Çukurova Üniversitesi. Adana.
- Karasar, N. (2005). *Bilimsel Araştırma Yöntemi*. 15. Baskı. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Köse, E. (2003). *İlköğretim Düzeyinde Ders Dışı Etkinliklerin Akademik Başarıya Ve Okul Kültürünü Algılamaya Etkisi*. Yayınlanmış Doktora Tezi. Atatürk Üniversitesi. Erzurum
- Özcan, G. (2006). *İlköğretim Dördüncü ve Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Ders Çalışma Alışkanlıkları ve Ortamlarının İncelenmesi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi. İstanbul.
- Paschal, R.A., Weinstein, Walberg, H.J.(1984). The Effects Of Homework On Learning; A Quantitive synthesis. *Journal of Education Research*, 78(2), 97-104.
- Rosenberg, M.S. (1989). The effects of daily homework assignments on the acquisition of basic skills by student with learning disabilities. *Journal of Learning Disabilities.*, 22(s), 314-323.
- Sencer, M. (1989). *Toplum Bilimlerinde Yöntem*. 3. Baskı. İstanbul: Beta Yayın Dağıtım
- Türkoğlu, A., İflazoğlu, A. ve Karakuş, M. (2007). *İlköğretimde Ödev*. 1.Baskı. İstanbul: Morpa kültür yayınları.
- Yapıcı,N. (1995). *İlkokullarda Öğretmen, Öğrenci Ve Velilerin Ev Ödevi Konusundaki Görüşlerinin Belirlenmesi*. Yayınlanmış Yüksek Lisans Tezi. Ankara Üniversitesi. Ankara

Yıldırım, A. ve H. Şimşek(2003). *Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntemleri*.
Ankara: Seçkin yayınevi.